

Budapest virágai között

A tubuzgó szőnyeggy — Málcsi néni leanderfája — Rejtett kertek — Ablakom, muskátli ablakom — A gyergyói kis fenyők

Erdős meghívást kaptam nemrég; helyszíni szemlét hívtak meg. Ez a helyszíni szemle azonban merőben elütött a közudatban élő sablonos helyszíni szemléktől. Arról volt szó, föltek el egy délutánt azzal a bizottsággal, amelyet a „Vibuma“ küldött ki, hogy bírálja felül Budapest virágos ablakait, erkélyeit, és legszebb kiskertjeit.

A zsűritagságot ismertnevű festőművészek és szobrászok, továbbá kiváló kertészeti szakemberek vállalták el. Napokon át tiz ilyen bizottság járta sorra a nekik kiosztott kerületeket és felkeresték mindazokat, akik igényt tartanak arra, hogy elnyerjék „Budapest legszebb virágos kertje“ címét.

★

Első utunk a X. kerület Pongrác-uti állami lakótelepre vezet. Kerítéssel körülvevett sok házsorból álló óriási kolónia, ahol mégis minden lakásnak megvan a maga kis kertje. Ezek a kertek azonban oly kicsinyek, hogy a kertajtók előtt majdnem sorsot húzunk, hogy a zsűriből ki menjen be. De azután a háziak szives tessékülésére egy kis jóakarattal és óvatossággal libasorban körüljárjuk a liliputi utakat és megcsodáljuk a sok szeretettel gondozott virágokat. Van itt petunia, margarét, viola és rózsza. A kertajtóban ott bólogat a leander s az ablakokban vígan integetnek felénk a piros muskátlik.

Csupa vidéki menekült tisztviselőcsalád lakik itt, akik évekként elzöldültek bánatukkal és szomorúságukkal elhőzták Erdélyből, Bánátról és a Felvidékről a virágok iránti szeretetüket és régi, kedves virágoskertjük emlékét is. Elsőnek egy Felvidékről menekült vasutas főtisztviselőhöz lépünk be. Az egész család a kertben van elfoglalva. A papa öntöz, a mama gyomlál, lánykájuk a viruló ablakpárkányon babrál.

— Bizony odaát másképpen volt — mondja szomorúan a házigazda. — Óriási rágoskert, többholdas gyümölcsös, nagy ház... De még ezért a mostani kevésért is hálásak vagyunk a Mindenhatónak. Hát kinek még ennyire sínes?

— Ez azoma szeretettel simogatja végig a csöppnyi kert összes virágait.

★

Bucsuzás, újabb kert. Nagyságra, színházra ugyanaz, taláncsak a beosztás más. Itt is finomlelkű, sorsukkal kibékült menekült házaspár lakik.

— Nekünk még lugasunk is van — mondogatják és mosolyogva mutatják a fal kiszögelésénél a vadszőlővel befutott két lépés hosszú és egy lépés széles lugast, padal, asztalkával. — Estéknél éppen elférünk benne ketten. Istenem! Mennyi megalkuvás, mennyi lemondás kell mindehhez. Elgondolom, hogy ha nem jön közbe a retentő világomlás, ma már bányafőtanácsos az illető.

Most humoros epizód következik. Belépünk egy kis kertbe, közepén a kert méreteinek megfelelően kis piros napernyő alatt rátaálunk a tulajdonosnőre. Boldogan mutatja kedvenc virágait, majd egy sűrű, kusza virággy elött pironkodva fordul a főkertészhez:

— Szőnyeggy akart ez kérem lenni, de tulságosan megtaláltam trágyázni, azért nőttek így fel a palánták.

Valóban egy kisebb erdőnek is beillett volna!

★

Két kis ikerház előtt állunk most meg. Vadszőlővel befutott ambitus, előtte egy csöppnyi gyönyörű kis kert. Ilyennek képzeljük el gyermekfantáziánkkal a törpekirály kertjét. Bársonyos smaragd zöld fü, keskeny, kavicsos utak, apró bokrokkal. És a gyönyörű pázsittábla egyetlen disze az a tizenhat, arasznyi nagyságu fenyőcsemete, amelyet a kert gazdája ezidén hozott el volt birtokáról, a gyergyói havasokból! Meghatva állunk közöttük és így hallgatjuk a házigazda szavait.

— Bizony sok fáradságba került, amíg idevarázsoltam ezt a kis kertet. De ha délutánokint benne dolgozom, elfelejtem a sok gondom, bajom. Mi nem járunk strandra, mi nem utazhatunk. Nekünk ez most minden örömünk, ez a kis kert pótolja nekünk az elveszett erdélyi birtokot.

★

Megilletődve bucsuzunk és amíg autónk a VII. kerület felé robog, elgondolom, mennyi örömet és szórakozást, mennyi felüdülést jelent a kert és a virág a fővárosi ember életében.

Érdeklődéssel kérdezek részleteket a „Vibuma“ (Virágos Budapest Virágos Magyarország Munkaközösség) működéséről. Megtudom, hogy a „Vibuma“ már a háború előtt megalakult és tizesztendő megszűnés után, 1929-ben, a kormányzó névfővédősége alatt (aki nemcsak védnök, de lelkes munkatárs

is) újból megkezdte nemes munkáját. Céljuk, nevelni és fejleszteni a magyar népben, de főleg a köregeteg közé szorított budapesti emberek lelkében a virágseretet.

Manninger Vilmos dr. egyetemi tanár és Darvas Ferenc, m. kir. gazdasági főtanácsos mindent elkövetnek, hogy ennek a szép gondolatnak minél több hívet szerezzenek.

Nem csupán a virágversenyben merül ki a „Vibuma“ tevékenysége. Minden ősszel kongresszust tartanak, tavasszal pedig virágkiállítás rendeznek. Mult év óta hathetes tanfolyamokat rendeznek díjtalanul, ahol az érdeklődőket kiváló előadók megismertetik a virágok ápolásával és kezelésével. Ilyen tanfolyamnak eddig már több mint ezer hallgatója volt. Jellemző, hogy a tanfolyamok oly sikeresek voltak, hogy hallgatói időközönként továbbra is rendszeresen összejönnek, akiknek kedvéért a vezetőség tanulmányi kirándulásokat rendez nagyobb kertészetekbe.

Érdekes, hogy 1929-ben közel ezren jelentkeztek az „Erkély-, ablak- és kiskertversenyre“, 1930-ban már kétezerre emelkedett a versenyzők száma, ezzel szemben ezévből csak négyezeren jelentették be, hogy pályáznak Budapest legszebb kertje címére. Ezt a visszaesést szintén a rossz gazdasági viszonyok okozták. Számos kerttulajdonos lépett vissza a versenyről, mert még a virágmagokat sem tudta beszerezni.

Nagy kár, hogy még erről a nemes és szerény passzióról is le kell mondani sok-sok családnak, akiknek talán korra tavasztól késő őszig ez az egyetlen szórakozásuk. Pedig a „Vibuma“ vezetősége mindent megtesz, hogy tovább fejlődjék ez a szép, nemes kultusz. Ősszel, a virágkongresszus alkalmával tüntetik ki azokat, akiknek a legszebb kertjük, erkélyük, vagy ablakaik vannak és itt osztják ki az arany, ezüst és bronz érmeiket és kitüntető okleveleket.

Mult évben a szegénysorsu nyertesek még készpénzjutalmat is kaptak a „Vibuma“-tól. Sajnos, az állami szubvenció elmaradása miatt, ezévből erre már nincs pénz.

★

Autónk már messze a várostól, a bolgár kertészetek és szántóföldek között bolyong. Soffőrünk a süppedős utakkal küzd és keresi a Pillangó-utát. Mert hát innen is pályázik valaki „Pest legszebb kertje“ címére. Egy téglagyárhoz érünk, mögötte káposztaföld, — végre felfedezünk egy lakóházat. Tipikus munkáslakás, poros udvar; ajtó ajtó mellett, elöttünk ingujjra vetkőzött férfiak, trécselő asszonyok.

— Özeveg Micskei Jánosné keressek. — Ja, az öreg Málcsi néni? — kérdezik. — Ott lakik leghátul.

Valóban ott ül az öreg, kezében kötés, ölben imakönyv. Nehezen érti meg, hogy miről van szó, hogy mi lennénk a „Vibuma“-bizottság.

— De hát hol a kert? — türelmetlenkedik a zsűri egyik tagja.

— Hát itt, kérem! — mutat egy olyan leírhatatlanul önérzetes gesztussal az ajtó előtt bólogató magányos leanderfára, hogy senki sem állja meg mosolygás nélkül — s a helyzet kezd nagyon a komikum felé közeledni.

— Brávó, Málcsi néni, — menti meg a helyzetet az egyik zsűritag — ilyen szép leanderfát már régen láttam. Csak öntözgesse szorgalmasan továbbra is!

Kifelé menet mind érezzük, hogy végeredményben Málcsi néni igaza lehet, hogy neki ez a leander van olyan kedves és becses, mint másnak egy nagy virágoskert.

★

A Valéria-munkástelepen találunk egy-két kedvesebb gondozott kertet, de bizony a legtöbb kopár, elhanyagolt. Kedves volt annak az öreg nénikének az esete, aki sem nem pályázott a virágversenyre, nem is volt otthon, mikor arra jártunk, de mi azért kívülről megcsodáltuk gyönyörűen gondozott, illatozó kertjét és feljegyeztük a nevét.

Azt hiszem, ő maga lesz legjobban megeléve, ha majd ősszel meghozza neki a posta a Vibuma kitüntető oklevelét.

Most újabb címek felé robozunk, sietni kell — még tizenhét hely van hátra — s mindenüvé lelkiismeretesen kiszáll a bizottság. Pedig egyesek ugyancsak visszaélnék a türelmükkel és idejükkel.

Lehetetlen kopár kertekkel, üres balkonokkal pályáznak a versenyre. Az egyik címen például egyáltalán nem találunk sem kertet, de még egy szál virágot sem.

— Talán valami rejtett helyen tartogatják — jegyzi meg kissé ironikusan a zsűri művésztárgya, aki már második délutánját áldozza fel munkaidejéből.

★

Most már a városban cirkálunk az erkélyes és muskátli ablakok között. Elég egy pillantás föl a III. vagy V. emeletre és azonnal tudjuk, hány pontozást kap a tulajdonosa. De azért bemegyünk mindeüvé becsülettel.

Bizza szerencséséjei a véletlenre

és rendelje meg levelezőlapon vagy telefonon az itt felsorolt sorsjegyszámok közül azokat, melyeknek utolsó két számjegye az Ön vagy családtagjainak életkorával egyezik

A véletlen már csodákat művelt!

42201	12216	3431	58146
12202	42217	58132	3447
5003	8813	41033	58148
38504	37519	22534	22549
20305	28420	3435	3450
5006	12221	58136	50851
53607	42222	41037	20652
42208	5023	22538	453
59709	53624	58139	14354
12210	38525	22540	41055
28411	41026	3441	36656
53612	22527	22542	27657
20313	3428	58143	20658
37514	41029	3444	50859
52615	22530	22545	460

Fenti számok kizárólagosan

Kellner G. bank- és váltóüzlet

osztálysorsjegy főáradójában

Budapest, VII., Wesselényi-utca 35. sz. kaphatók. Telefon: József 41-5-48.

Derős jelenet játszódik le az egyik erkélytulajdonosnál, ahol az erkélyen 4-5 cserép előregedett muskátli buslakodik. A néni rögtön lefogalja a főkertészt és váltig faggatja, hogy csináljon-e újabb bujtásokat belőlük.

Egy nagy kávébehozatali cég székházához is ellátogatunk. Két emeleten 10-12 ablakban izléses, gyönyörű piros muskátli virítottak. Bárcsak minden vállalat ennyi súlyt helyezne ablakainak díszítésére. Elsősorban azonban mégis a magánembereknek, a jobbmodu családoknak kellene ablakaikat, erkélyeiket széppé és üdév tenni. Szomorúan álltunk egy bank ujonnan épült nagy bérháza udvarán. Kopár, poros udvar és a 48 erkély közül csak héten találunk virágot. Vajjon itt sem telnek egy kevés virágmagra, vagy 8-10 cserép muskátlira?

Most újból emlékembe idéződnék a Pongrác-telepi illatos kis kertek, ahol a fűszertő napi munka után, sok nélkülözés között dolgozgatnak serény kezek. Most is látom az arasznyi gyergyói fenyőfákat és arra gondolok, vajjon nemzetünknek mennyi hasonló szorgalomra, akaratőre és lemondásra lesz szüksége, hogy a kis fenyők gyergyói testvérei újból magyar szellőben lengedezzenek.

Szieberth Pirokska